

**R.P. Ioannis De Lvgo Hispalensis, É Societate Iesv, Jn
Collegio Romano Eivsdem Societatis Olim Theologiae
Professoris, nunc S. R. E. Cardinalis, Dispvtaiones
Scholasticae, & Morales, De virtute, & ...**

Lugo, Juan de

Lvgdvni, 1666

III. Quando debeat Confessarius supplere defectus in confessione
com[m]issos.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82358](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82358)

§3. De obligatione dispensandi penitentem ad absolutionem.

49. **H**oc est tertium, quod proposuimus præstare: dum à Confessario in ipso actu confessionis: de quo nihil speciale notandum occurrit: in genere autem certum est, Confessarium non posse absolueri, quem indicat, non esse sufficienter dispositum: dispositio autem consistit potissimum in dolore de peccatis, & proposito non peccandi: præsumitur verò dolor, & propositum, quando in confessione ipsa signa doloris apparent: frequenter tamen rudiores excitandi sunt à Confessario ad hanc dispositionem, quia non satis aduertunt ad eius necessitatem. Difficultas est, quando sunt motiva ad præsumendum eius defectum, v. g. quòd sæpius admonitus penitens non restituit, cum posset; vel non reliquit occasionem proximam peccati, quam poterat relinquere. Tunc autem erit optimum consilium, & aliquando necessarium differre absolutionem, donec restitutio prius fiat, vel occasio relinquatur, si fieri potest, de quo Suarez disp. 32 sect. 2. Quando verò occasio proxima debeat, vel non debeat relinquere, & quando ex reincidentià arguatur defectus propositi requisiti, diximus supra, disp. 14. sect. 10. quod non oportet in præsentem repetere.

SECTIO III.

Quomodo debeat Confessarius supplere defectus in Confessione commissos.

50.
Defectuum
confessionis
tres species.

AD tres classes reduci possunt eiusmodi defectus. In prima sunt defectus, qui pertinent ad substantiam, & valorem Sacramenti, ut si absoluat sine iurisdictione, vel sine dispositione requisita ex parte penitentis, sine intentione, &c. in secunda defectus in damnum tertij, vel ipsius penitentis, ut si non obligavit ad restitutionem debitam, vel obligavit ad indebitam. In tertia denique possunt esse defectus sine alterius præiudicio, sed solum contra integritatem confessionis, ut si non interrogavit circumstantias, vel numerum; vel non examinavit circa alia præcepta, quando oportebat examinare.

51.
De defectu
circa valo-
rem.

Circa primam classem defectum circa valorem Sacramenti, prima sententia dicit, Confessarium, qui sine iurisdictione absoluit, debere postea obtenta facultate, absolueri eum in absentia, si præsentem non potest, expectando tempus, quando credat, penitentem esse dispositum, & in statu gratiæ. Prius tamen deberet, si sine scandalo, & damno potest, eum monere de defectu commisso, ut iterum confiteatur: quando verò id fieri non potest, debet absolueri, vel præsentem, vel etiam absentem eo modo, quo dictum est. Ita docet Antoninus 3. part. tit. 17. c. 12. Sylvester verbo, Confessor. 3. in principio. Nauarrus in Summa, c. 26. n. 14. Hanc sententiam, quod attinet ad absolutionem ab excommunicatione, approbant Suarez disp. 32. sect. 6. Vasquez q. 93. art. 3. dub. 8. n. 6. & alij recentiores communiter. Quoad absolutionem verò à peccatis, omnes reiciunt absolutionem in absentia, cum consistat eam dari non posse. Quinimò, neque in præsentia debere iterum absolui, nisi prius moneatur, probant Suarez, & Vasquez locis citatis: quia absolutio non est valida sine intentione ex parte penitentis: debet ergo admoneri, ut habeat talem intentionem de nouo.

52. Hoc argumentum non videtur mihi satis efficax

quia, quando penitens confessus est, habuit intentionem recipiendi semel absolutionem validam à Confessario; quam cum nondum acceperit, & illa voluntas non sit retractata, non apparet, cur non possit postea illam recipere. Dicunt prædicti Doctores, intentionem penitentis terminatam fuisse ad primam absolutionem, non ad hanc posteriorem, de qua nihil cogitavit. Sed contra: quia, si Sacerdos prima vice absoluat sine debita intentione, & statim animaduerso errore, repetat absolutam, vel sub conditione formam absolutionis; nemo dicet; hanc secundam non esse validam ex defectu intentionis in penitente: ergo intentio penitentis non terminabatur ad priorem prolationem materialem illorum verborum, sed ad absolutionem formalem, & validam, quam cum nondum acceperit, non est, cur non peteueret.

Dicit P. Vasquez, non perseuerare; quia, cum penitens putet, se iam absolutum, non expectat novam absolutionem. Sed contra: quia etiam in primo casu penitens, qui audiuit semel proferri verba absolutionis, putat se absolutum: imò, licet prolata sint cum aliquo errore circa ipsa verba, penitens, qui errorem non aduertit, putat se absolutum; & tamen Sacerdos, animaduerso defectu intentionis suæ, vel errore, potest incontinenti absolueri: ergo, quòd penitens putet se absolutum non retractat priorem intentionem; sed est error priuatus, à quo non pender intentio. Sicut si Sacerdos, quando ordinatur, putet characterem imprimi in aliqua actione antecedenti, & non in porrectione calicis, & Hostiæ, atque ideo iam tunc putaret, se esse ordinatum; adhuc validè ordinaretur, & reciperet characterem suo tempore; quia ille error priuatus non destruit intentionem, quam habuit, recipiendi ordinationem, quando ei daretur. Similiter penitens, si putet se absolutum, quando dicuntur illa verba: Dominus Iesu Christus te absoluit, &c. non verò per verba subsequenta, atque ideo putaret, se iam absolutum; non ideo esset invalida forma absolutionis subsequens: quia error priuatus non destruit intentionem, quam habuit recipiendi absolutionem validam: ergo etiam in casu nostro, quòd penitens putet iam se absolutum, non destruit intentionem, quam habuit, recipiendi semel validam absolutionem ab hoc Confessario.

Melius ergo reicitur illa sententia: quia tempore sequenti Confessarius non poterit prudenter proferre formam absolutionis super confessione præterita, hoc ipsum ignorante penitente, qui fortasse nouum peccatum commisit, vel non est dispositus iam ad effectum Sacramenti. Addit Suarez, & bene, si in Confessario defuit prius iurdictio, repetendam esse confessionem, cum confessio prior fuerit invalida, utpote facta non iudici: non potest ergo confecti absolutio, nisi monito penitente, ut se breuiter accuset de omnibus; quæ dixit in priori confessione, cuius confusam memoriam adhuc habet Confessarius. Quare, si penitens ipse de se veniat ad confitendum iterum, expedit, eum interrogare, an doleat de omnibus, etiam antea confessis in præcedenti confessione; & an se iterum de illis accuset; & tunc absolutio directè terminabitur ad illa omnia: quod remedium placet communiter recentioribus, quos congerit Diana 1. tom. tract. 1. missi. ll. v. fol. 60.

Secunda ergo sententia est aliorum, qui dicunt: in tali casu nihil faciendum esse à Confessario; sed dolendum de culpa præterita, & relinquendum penitentem in bona fide; quia illa peccata per sequentem absolutionem in alia confessione indirectè remittuntur: & aliunde Confessarius non

§ 4 potest

potest sine graui honoris, & famæ detrimento pœnitentem monere. Pro hac opinione citantur Antonius Syluester, & Nauarr. apud Suarez. *ubi supra*, n. 5. quibus addit Ioan. Valerius *indifferent. vtriusque fori, verbo, Pœnitent. dissert. 9. n. 2. in fine.*

56. Hanc sententiam impugnat Ioannes de Medina *Cod. de confessione, q. 39. de alieno, sine licentia proprii, quemquam absolvente*: quia illa carentia gratiæ, quam afferret vera absolutio eorum peccatorum, est graue damnum pœnitentis, cuius iactura Sacerdos erit causa, si illum non moneat, ut iterum absoluat. Hoc tamen argumentum reiciunt alij, & merito: quia illud damnum, & iactura gratiæ non tanti est, cum possit mille alijs modis reparari, nec pœnitens ipse censetur grauitur inuitus circa illud, cum possit potius, & sæpius eadem peccata confiteri. Vnde, quando confessio fuit de solis venialibus à pœnitente frequenter confiteri solito, putarem facile excusari Confessarium à supplendo defectu, si forte ex aliqua causa inualide absoluit: quia pœnitens communiter non erit grauitur inuitus; sed potius præsumi potest, quod ratum habeat manere pro illa die cum absolutione non valida, ut liberet suum Confessarium ab illa molestia, & rubore in manifestando defectu commissio.

57. Ceterum, adhuc sententia illa vniuersaliter defendi non potest: quia, ut bene arguit Medina *loco citato*, qui causa est alteri violandi aliquod præceptum graue propter ignorantiam, quam in illo causauit, debet auferre illi ignorantiam, ut possit seruare legem Dei: v. g. si dixisti alicui, non esse obligationem audiendi Missam, vel fornicationem esse licitam; debes hæc retractare, ne sis proximo causa violandi illa præcepta: sed Confessarius male, & inualide absoluo est causa, quod pœnitens non obseruet legem diuinam confitendo iterum illa peccata, à quibus non est valide absolutus, prout reuera, & seclusa ignorantia teneretur: ergo debet illum admonere, ne Confessario imputetur illa violatio diuinæ legis.

58. Propter hæc ipse Medina docet obligari Confessarium ad pœnitentem de defectu admonendum: quod etiam docent Soto, & Corduba apud Vasquez *disso. dubio 8. n. 1.* quod Corduba limitat, si possit sine scandalo admonere: cum qua ferè limitatione idem dicunt Suarez, Vasquez, & alij Recentiores communiter, hoc est, quando sine graui nocumento proprio, vel alterius, id fieri potest.

Ego tam pro hoc puncto, quam pro alijs, quæ in hac sectione dicenda restant, distinguendum puto: nam, licet P. Suarez n. 6. dicat, nullam esse differentiam; ego magnum discrimen agnosco inter eum, qui inculpabiliter, & eum, qui scienter, vel culpabiliter errorem commisit, & multò maiorem credo esse huius, quam illius obligationem. Quod quidem in alijs materijs manifestum est, præsertim in materia iustitiæ: nam, si culpabiliter aliquem infamasti, debes etiam cum incommodo tuo illius famam rescire: si verò inculpabiliter, quia, v. g. credebas publicum, quod erat secretum; vel credebas verum crimen, quod audieras à fide dignis, cum esset falsum; tunc teneris quidem, si absque incommodo potes, reuocare, quod dixeris; non tamen cum incommodo tuo graui, ut cum alijs docet Lessius *lib. 2. de iustitia, cap. 11. dubit. 22. mm. 116.* quod idem est de quocumque, qui damnum inculpabiliter intulit. Idem ergo dicendum videtur in materia præsentis, cum procedat eadem ratio in ipsa, quæ in alijs.

59. Nam, sicut iure ipso naturæ multò strictius obligatur aliquis ad restituendum ex iniusta acce-

ptione, quam ex iusta & inculpabili, cum ille prior teneatur ad rescacienda omnia damna, etiam cum graui damno proprio; hic autem posterior solum ad restituendum rem ipsam, si exiit apud se; alioquin ad id solum, in quo factus est locupletior: sic, qui causa fuit iniusta, vel iniqua irritandi absolutionem, debet multò strictius reparare illud damnum, quod intulit pœnitenti, & quod quasi intulit præcepto diuino, quod, ut violatur, materialiter saltem, à pœnitente, non confitendo illa peccata, occasionem culpabilem dedit, & idè violatio ipsi imputatur: qui verò inculpabiliter id fecit, non videtur esse causa moralis illius damni, & idè multò minus strictè tenetur ad reparationem illius. Vnde existimo, licet hic secundus non teneatur cum graui detrimento suo, vel alterius admonere, nisi forte, quando subesser periculum damnationis infirmi, qui moritur cum illa inualida absolutione, vel in casu simili; illum tamen primum, nempe, qui cum culpa graui, & mortali, siue scienter, siue ignoranter ignorantia grauitur culpabili illum errorem commisit, debere etiam cum graui suo damno illum corrigere. Quod tamen intelligo cum proportionem debitam: nam, sicut in materia iustitiæ non tenetur aliquis restituere bona inferioris ordinis cum detrimento maiori bonorum ordinis superioris, v. g. famam alienam cum periculo vitæ, sic in præsentis non esset obligandus Confessarius ad reparandum illud damnum, quod culpabiliter causauit, & ad monendum pœnitentem, quando deberet id fieri cum damno suo, vel alieno, quod in morali æstimatione non sit comparabile cum damno, quod sequitur ex eo, quod Sacramentum irritum perseueret, & peccata illa non nisi indirecte remittantur per subsequentem confessionem.

Vnde facilius erit iam resolutio secundæ puncti *supra* propositi; quando, scilicet, Confessarius commisit errorem, non circa substantiam, & verum ab absolutionis; sed circa obligationes pœnitentis, quem, verbi gratia, non obligauit ad restituendum, quod debebat; vel obligauit ad soluendum, quod non debebat. De quo multi dicunt, Confessarium non solum teneri ad corrigendum errorem, sed etiam ad restituendum, quod pœnitens restituere debebat, si cum non potest admonere. Et idem dicendum est, si admonet tempore, quo iam non potest restituere, cum prius potuisset. Ita Syluester, Gabr. Nauarr. Angel. Rosella, quos affert Suarez *dicta sect. 6. numero 8.* Nuñez, Zanard. Syluius, & alij, quos affert Diana *1. tom. tract. 2. miscellaneor. resolut. 1.* Quorum aliqui distinguunt inter Sacerdotem proprium ex officio, ut Parochum, & delegatum, qui voluntarie se immiscet: & dicunt, Parochum teneri ex culpa graui, vel lata; delegatum verò etiam ex leuissima; quia ipse sine necessitate se immiscuit, quam distinctionem reiciunt merito Suarez, & alij.

Distinguendum in primis est, nam, vel Confessarius causat illam ignorantiam in pœnitente positivè, quia, v. g. dixit illi: *Debes*, vel, *non debes restituere*. vel solum omisiue, quia non præcepit illi restitutionem, sed tacuit. In primo casu rursus distinguendum est iuxta *supra* dicta de errore culpabiliter, vel inculpabiliter commissio. Quo supposito dicendum in primis est, quando Confessarius positivè dixit, non restituendum contra ius alterius, & id ex culpa graui, hoc est, mortali contra iustitiam; debet admonere pœnitentem de errore, ut restituat; alioquin, si non admonet, vel,

vel, si admonitus iam non possit restituere, cum prius posset; ille Confessarius debet restituere, si poenitens alioquin restituisset. Ratio est clara: quia consulens furtum, si ex malitia, vel culpa graui id faciat, cooperatur furi, & tenetur ad restitutionem, fure non restituente: ergo, qui suo consilio iniusto impediuit restitutionem rei alienae, non minus tenebitur: nam dominus rei habet ius contra me, ne impediam furem à restitutione facienda. Idem est, si culpabiliter poenitenti restitutionem praecipit, quando restituere non debebat: quia iam sua actione iniusta causa fuit illius damni decipiendo poenitentem. Denique idem est, si culpabiliter ei aliquam opinionem falsam persuasit, ex qua, vel ipse, vel alius detrimentum pati possit, vel cuius occasione violabit poenitens praecepta Dei, vel Ecclesiae, &c.

62. Quando verò consilium illud non restituendi debitum, vel restituendi non debitum, vel ali- quod aliud eiusmodi, dedit absque graui culpa, tunc iuxta regulam *supra* positam dicendum est, debere, si commodè possit, admonere poeniten- tem de errore, alioquin incipiet iam illi imputari ignorantia poenitentis: si verò non potest commodè, excusabitur, nec tenebitur ad damna rescien- da. Ratio prioris partis est: quia vnusquisque tene- tur ex iustitia, non solum ad non inferendum di- rectè, & ex industria malum proximo; sed etiam ad procurandum, quantum commodè possit, ne ex sua actione proueniat proximo damnum contra ius illius: v.g. si inaduertenter accendisti domum alienam, teneris, cum primum aduertis, ex iustitia extinguere ignem, si commodè potes; licet alius, qui non accendit ignem, non teneatur ex iustitia, sed ex charitate illum extinguere. Nam, licet, actio illa fuerit inculpabilis; fuit tamen tua & teneris procurare, ne ex tua actione patiarur aliquod de- trimentum proximus in rebus suis, si commodè possis: minor enim est hæc obligatio, quam illa alia non laedendi positiue; & idè ad hoc non ten- neris, nisi cum commodè possis impedire. Simi- liter, si bona fide infamasti aliquem, putans esse verum crimen, quod audieras de illo; debes po- stea, si commodè potes, cognito errore, repa- rare illius famam, & extinguere incendium famæ, quod inculpabiliter accenderas. Sic ergo Confes- sarius, licet bona fide consulerit retentionem rei alienae, debet cognito errore reuocare, quod dixit, & manifestare poenitenti obligationem, quam habet.

63. Ratio posterioris partis est: quia, cum hæc obli- gatio non oriatur ex iniusta laesione, vel actione; minor est, vt diximus; & idè non obligat, nisi cum commodè potest reparari, & impediri illud dam- num. Cæterum, in hoc casu commodum, & incom- modum Confessarii debent accipi respectiue ad damnum, quod ex illo errore consequi potest: nam, si inculpabiliter dixit non esse obligationem resti- tuendi regnum, cum reuera esset; non excusabitur à monendo poenitentem, eò quòd debeat expendere decem nummos aureos, & tres, vel quatuor dies in itinere: quia respectiue ad rem, de qua agitur, satis commodè potest admonere: sicut, qui incul- pabiliter accendit aedes alienas, quæ valeant cen- tum mille aureos, non excusabitur ab extinguen- do incendio, si possit vno aureo vocare sibi fo- cios, qui illud extinguant: commodè enim potest illud extinguere respectiue ad damnum, de quo agitur.

64. Denique aduerte circa hanc obligationem Con- fessarii, siue culpabiliter, siue inculpabiliter erro- rem commiserit, satisfacere postea suæ obligatio-

ni, si poenitentem potentem adhuc restituere, do- ceat, quid debeat facere; nec ad aliquid teneri, licet ille non restituat. Nam, licet in aliis materiis dici soleat, consulentem, etiam reuocato consilio, ma- nere obligatum ad damna, & contrahere posse ir- regularitatem; in hac tamen materia id locum non habet: nam, quando ea obligatio perseverat reuo- cato consilio, idè est; quia motiua, quæ attulit consiliarius, perseverant in mente alterius, qui con- silium accepit, atque idè consilium præteritum influit, quantumcumque reuocetur. In nostro au- tem casu hoc non procedit: quia, cum ex errore da- tum fuerit consilium, solum influebat propter au- thoritatem Confessarii, quæ omnino auferetur, reuo- cato consilio, & facta protestatione de veritate contraria: quare non potest iam influere amplius error prior in negationem restitutionis. Solum pos- set dubitari casu, quo poenitens habuisset verè in- tentionem restituendi tunc, quando confessus est, & postea mutato animo in peius nollet, quo casu videretur Confessarius, qui malitiosè, & culpabiliter dissuasit restitutionem, manere obligatus postea, non solum ad reuocandum consilium, sed ad resti- tuendum, cum sua culpa fuerit causa, ne fieret restitutio, quæ iam facta fuisset, & modò non fieret. Hoc tamen commune est ad omnes consiliarios, vel impedientes, an eo casu satisfaciatur, auferendo im- pedimentum à se positum, de quo in *tractatu de iniuria, & iure*.

Nunc dicendum est de secundo membro prin- cipali distinctionis, quando non positiue, sed ^{65.} *Quid quando non positiue, sed omissiue errauit Confessarius, non præcipiendo, v.g. poenitenti restitutionem: quo etiam casu reddit distinctio supra posita de culpabiliter, vel inculpa- biliter omittente monitionem debitam. De utroque autem credo teneri postea admonere poenitentem, quando poenitens ex illa omissione, & silentio Con- fessarii moueri potest ad credendum licitum, & faci- endum id, quod est illicitum, & in damnum ter- tij: secus verò, si poenitens ex illo Confessarii silen- tio non moueatur. In neutro autem casu credo, ten- neri Confessarium ex iustitia, nec obligari ad resti- tuendum. Porro ex utroque casu obligari ad poeni- tentem admonendum, probari potest: quia vnus- quisque tenetur procurare, ne ex sua actione, vel etiam ex sua omissione scandalum accipiant alij, hoc est, incitamentum ad peccandum: quare non solum peccat, qui scandalum præbet, comedendo carnes, quæ est actio positiua; sed etiam, qui scandalum præbet, non audiendo Missam, quæ est ommissio, nam ex hac etiam omissione moueri potest proximus ad peccandum. Imò non solum est obligatio procu- randi, ne ex nostris actionibus, vel omissionibus alij moueantur ad peccandum, sed etiam ne mo- ueantur ad violandum materialiter mandata Dei, vel Ecclesie. Quare debeo procurare, ne ex mea omissione Missæ, alij moueantur ad non audien- dam Missam, putantes, non esse festum, quia ego non audio Missam: sicut debeo procurare, ne ex mea comestione carniū alij comedant carnes, pu- tantes non esse prohibitionem. Quando ergo ex illo silentio Confessarii poenitens mouetur ad non res- tituendum, eò quòd Confessarius nihil illi dixe- rit, debet Confessarius procurare, ne ex illa sua omissione oriatur tale scandalum, & occasio vio- landi saltem materialiter præcepta diuinæ legis.*

66. Cæterum, sicut ex iustitia magis obligatur ho- mo ad impediendum damnum, quod consequitur ex sua actione iniusta, quam quod consequitur ex actione sua inaduertenter facta; sic ex charitate etiam magis strictè obligatur ad procurandum, ne ex sua actione, vel omissione culpabili sequatur, scandalum,

scandalum, & violatio etiam materialis legis Dei, quam ne sequatur ex actione, vel omissione inculpabili, & inadvertenter facta, quare cum maiori incommodo tenebitur Confessarius impedire ignorantiam, & occasionem errandi, quam dedit pœnitenti per omissionem culpabilem: quam illam, quâ dedit per omissionem inculpabilem: in hoc tamen casu tenebitur aliquando cum aliquo incommodo, quando respectu illius damni, quod consequitur, non reputaretur moraliter incommodum, ut dicebamus de illo, qui inculpabiliter consuluit non restituere regnum, quod debebat restitui. Idem cum proportionem dici potest de eo, qui per inadvertentiam non dixit restitui debere regnum quando debebat dicere: tenebitur enim cum aliquo, incommodo procurare, ne ex hac eius omissione pœnitens scandalum pariat, & accipiat occasionem retinendi regnum alienum.

67. Quod autem hæc non sit obligatio ex iustitia, est communis iam sententia, quam tenent Suarez dicta sess. 6. Coninch in præsent. disp. 8. dub. 17. n. 144. Rebellus, Malderus, Filiucius, Bonacina, & alij, quos referunt ipse, & Diana dicta res. 1. Et ratio est: quia Confessarius non habet ex officio suo procurare utilitatem aliorum, & quod ius suum vicini, quæ sequitur, sicut Index temporalis; sed solum intendit bonum sui pœnitentis, contra quod formaliter peccat, non contra alios, quando omittit facere quod debebat: quare omittens monitionem de restitutione, non omittit aliquid, quod creditoribus pœnitentis deberet; sed, quod debebat suo pœnitenti ad bonum suæ animæ.

68. Obiiciunt aliqui ex adversariis: quia Confessarius tenetur ex officio docere pœnitentem: ergo, cum non docet, omittit id, quod ex officio debet: qui autem tacet, quando ex officio tenebatur loqui, virtualiter dicit, non esse obligationem restituendi: ergo est causa moralis, quod pœnitens non restituat, & per consequens tenebitur ipse ad restitutionem. Respondetur, Confessarium teneri ex officio ad monendum; non ex officio in ordine ad creditores, sed solum in ordine ad pœnitentem, cui soli, & non aliis obligatur ex officio: tunc autem negatur, omnes, qui ex officio quocumque modo tenentur monere, & tacent, virtualiter docere contrarium: possunt enim tacere ex oblivione, ex metu, ex verecundia: non ergo est causa moralis Confessarii illius retentionis, nisi valde improprie.

69. Dices: Si non docet postea, cum possit peccare, quia dat scandalum pœnitenti: sed dare scandalum, est esse causam peccandi alteri: ergo si non admonet, causat verè retentionem pecuniæ alienæ, & per consequens tenebitur ad restitutionem. Respondetur cum, qui dat scandalum, non intendendo, nec volendo directe ruinam proximi, non esse causam peccati alieni, nisi improprie, quatenus, qui non impedit, cum deberet, dicitur causa. Fateor, aliquando hoc sufficere, ut obligetur ad restitutionem: nam gubernator, qui non impedit furta, prout ex officio debebat, peccat contra iustitiam, & tenetur ad restitutionem: id tamen, ut dixi, solum procedit, quando tenebatur impedire ex officio respiciente bonum illorum, qui damnum patiuntur, quale est officium gubernatoris, quod respicit pacem, & securitatem civium: tunc enim gubernator peccat contra ius quod ciues habent adversus illum; & ideo tenetur ad restitutionem, & dicitur causa imputatiue: quia propter obligationem iustitiæ, quam habet, censetur, perinde ac si positiue causasset illud damnum.

70. Urgebis: Prælati non impediens subditum de-

trahentem famæ alienæ, peccat contra iustitiam, & tenetur ad restitutionem, licet eius officium respiciat solum bonum subditorum: ergo, licet officium Confessarii respiciat solum bonum pœnitentis, peccabit contra iustitiam, non impediens retentionem alieni. Respondetur, quidquid sit de antecedenti, quod aliqui negant, negando consequentiam. Et ratio differentis est, quod Prælati est etiam caput politicum suorum subditorum: quare tenetur eos gubernare in ordine ad bonum commune aliorum civium, sicut dominus tenetur gubernare suos servos, & procurare ne inferant damna aliis civibus: illi enim, qui caput est politici, tribuuntur, & imputantur damna à subditis illarum. Confessarius autem non est caput politicum pœnitentium; sed solum Medicus spiritualis ipsius, nihil aliud respiciens, nisi bonum solius pœnitentis sine ordine ad alios, quibus ipse nihil debet, sed soli pœnitenti. Sicut, si infirmus, ob Medici negligentiam, qui medicinam opportunam non dedit illi, incidit in amentiam, & furiosus aliquem occidit; Medicus non tenetur restituere: quia ipse non se obligaverat aliis, sed soli infirmo, cuius solius bonum debebat procurare: & licet omiserit id, quod ex officio debebat, non tamen ex officio respiciente alios propter infirmum. Aliud esset, si dedisset politice, & culpabiliter medicinam contrariam, quæ foreturi, & infamiam atulit: tunc enim, si præsumptum fuisset homicidium, fortasse teneretur Medicus ad restitutionem. Sic ergo dicendum est cum proportionem de Confessario, qui est Medicus spiritualis, & Pastor solum in ordine ad bonum pœnitentis.

Restat iam tertium punctum, quando Confessarius erravit, non in damnum tertij, sed solum contra integritatem confessionis, non examinando, vel non interrogando sufficienter numerum, vel species, aut alias circumstantias necessariè explicandas. Affirmant aliqui debere Confessarium postea pœnitentem admonere de illo defectu, si absque scandalo, & gravi detrimento fieri possit. Ita sentit Antonius Fernandez in examen. Theolog. moral. part. 3. c. 4. §. 11. num. 3. & videtur esse sententia Ioannis Medina Cod. de confessione. Iuxta supra citatam: nam eius ratio vniuersaliter probat etiam in hoc casu: quia, scilicet, Confessarius est causa, quod pœnitens violat præceptum confitendi illas circumstantias, vel illa peccata, quæ ex divino præcepto debet confiteri: ergo debet certiores facere pœnitentem, ne amplius transgrediat illud præceptum. Quam rationem approbare videtur Valquez dicto dub. 8. n. 2. & 7. Unde ibi n. 6. videtur eandem sententiam docere in præsent. casu.

Contrariam tamen sententiam docet Suarez dicta sess. 6. n. 8. ubi vniuersaliter dicit, quando ex errore, etiam scienter commissio, non pendet damnum tertie personæ, & absolutio non fuit nulla; regulariter ad nihil teneri Confessarium, nisi ad pœnitentiam agendam. Dicit autem regulariter: quia, si decepit pœnitentem in re aliqua pertinetente ad salutem eius animæ, ex qua, v. g. pendet, ut maneat in occasione proxima peccandi, tenebitur illum admonere iuxta regulam charitatis, & prodentia vitando scandalum, quoad fieri possit. Eandem sententiam tenent Filiucius tom. 1. tract. 3. c. 12. q. 7. n. 374. & ibidem in instructione pro confessionibus excipiendus, c. 4. Nuñus item, & Reginaldus, quos affert, & sequitur Diana 1. tom. 1. miscell. res. sol. 7.

Distingendum etiam in hoc puncto videtur: nam vel Confessarius positiue fuit causa, quod pœnitens non confiteretur integrè, dicendo, v. g. non oportere explicari aliter numerum, nec alias species,

species, vel circumstantias; vel ita omittendo interrogaciones, vt perinde esset, ac si diceret, non esse necessarium alia, vel magis explicare, ita vt penitens eius auctoritate motus, non curet amplius de confitendis iis, quæ relicta sunt; vel solum purè omisiuè se habuit non interrogando, quæ interrogari deberent. In primo casu, siue culpabiliter, siue inculpabiliter id fieri Confessarius videtur postea debere admonere penitentem, si absque scandalo, vel graui detrimento possit: ita tamen, vt magis strictè ad id teneatur, quando præcessit culpa grauis Confessarij; minus, quando non præcessit. Ratio autem sumitur ex *suprà* dictis: quia ille, qui causa est alteri violandi præceptum graue, violatione etiam materiali; debet, si commodè potest, admonere de errore, vt ille præceptum non transgrediatur, vt *suprà* vidimus: si ergo Confessarius sua auctoritate, causa est, quod penitens non confiteatur illa peccata, quæ ex Christi præcepto confiteri debet, obligationem habet auferendi illum errorem à se positum, vt penitens non violet diuinum præceptum.

Cæterum, quia præceptum de integritate confessionis tale est, vt solum obliget, quando sine graui detrimento obseruari potest; consequenter dicendum est illud sufficere ad excusandum Confessarium, ne admoneat postea penitentem de illo defectu, quod sufficeret ad excusandum ipsum penitentem ab integritate confessionis, cum non habeat maiorem obligationem Confessarius, quam penitens, ad seruandum illud præceptum. Et hoc intelligo, quando defectus procedit ex culpa graui Confessarij. Quando verò non procedit ex eius culpa graui, multò minor causa sufficit ad excusandum Confessarium: quia ipse postea non adstringitur præcepto integritatis; sed alio præcepto procurandi, ne ex sua actione penitens moueatur ad violandum præceptum integritatis; quæ obligatio minor est, quam obligatio ad integritatem. Quod in alijs præceptis manifestum est. Nam, si inculpabiliter dixisti alicui, non esse obligationem audiendi Missam, vel ieiunandi tali die; minor causa sufficit, vt excuseris ab illo postea admonendo, quam vt excuseris ab audienda Missa, vel à ieiunio. Sicut etiam in materia iustitiæ, minor causa requiritur, vt excuseris ab admonendo aliquo, cui bona fide dixisti, licitum esse talem contractum, vel à restituenda fama alterius, quam inculpabiliter læsisti, quam vt possis retinere alienum, vel lædere scienter alienam famam. Maius enim ius habet proximus aduersus me, ne lædam directè illum, quam vt procurem, ne ex mea actione, bona fide posita, sequatur eius læsio. Quare raro teneretur fortasse Confessarius qui bona fide decepit penitentem circa integritatem confessionis, ad illum postea extra confessionem admonendum: quia regulariter absque incommodo, & detrimento suo id non potest facere.

Quando verò negatiuè, seu purè omisiuè commisit Confessarius illum defectum, siue culpabiliter, siue inculpabiliter id fecerit, credo, postea nõ teneri extra confessionem admonere penitentem: quia præceptum integritatis non obligat directè Confessarium, sed penitentem: Confessarius autem tenetur interrogare, & examinare: quia est iudex, & non potest licitè proferre sententiam, nisi prius plenè informetur de toto statu causæ, & personæ, quam debet absolueret. Vnde, postquam sententiam protulit, & functus est officio suo, non obligatur amplius illo præcepto interrogandi, & examinandi. Aliandè verò ipse non est causa, quod penitens postea non confiteatur illa peccata, vt

suppono: quia, nec ipse id dixit formaliter, nec virtualiter, ita vt penitens ab eius auctoritate moueatur ad illa non confitenda, sed à sua obliuione, vel imperitia: & licet debuerit ex officio eum docere in actu confessionis, non tamen postea: imò, licet esset Parochus eius, & magister ex officio; id tamen munus non est ad docendum ex notitia confessionis extra illud iudicium: nam extra confessionem non debet pascere, nec gubernare subditos ex notitia confessionis; sed sicut, si eorum peccata non audisset.

Dices: Quilibet debet docere proximum, quem videt propter ignorantiam violare aliquod diuinum præceptum, si commodè possit: cum ergo Confessarius sciat, penitentem propter ignorantiam violaturum præceptum diuinum circa integritatem confessionis, debet eum monere. Respondetur illam obligationem esse tenuissimam circa aliqua præcepta, quando sine peccato violantur quare illud incommodum, & rædium, quod secum affert loqui cum penitente post confessionem de rebus confessionis, & admonere de defectu commisso, videtur sufficiens ad excusandum in hoc casu ab ea obligatione, si quæ est, cum aliunde nihil detrimenti pariat penitens ex illo defectu; & illa peccata remissa iam sint indirectè per absolutionem directam ab alijs.

Petes, quid, si postea redeat idem penitens iterum ad confessionem; debetne illum in confessione admonere Confessarius de defectu commisso in confessione præcedenti? Respondetur affirmatiuè: quia iam tunc est Index iterum; & ad proferendam sententiam legitime, debet interrogare de iis, quæ videt à penitente per obliuionem, vel ignorantiam omitti. Cum ergo sciat omitti ea de quibus in præcedenti confessione debebat interrogare: consequens est, vt nunc debeat inquirere de illis, non tam ad supplendum defectum confessionis præcedentis, quam ad procurandam integritatem huius confessionis præsentis, & præmittendum examen requisitum ante absolutionem.

DISPUTATIO XXIII.

De sigillo confessionis.

SECT. I. An, & quale sit præceptum de sigillo confessionis.

SECT. II. Quas personas obliget hoc sigillum.

SECT. III. Qua sit materia huius sigilli.

SECT. IV. Quomodo loqui debeat Confessarius ad vitandam reuelationem.

SECT. V. Quomodo possit Confessarius vitare scientiam habita ex confessione.

DIXIMVS de obligationibus Confessarij in ipso actu confessionibus: nunc de illa, quæ consequitur post confessionem de seruando secreto; de quibus pluribus, & vtilissima dubia examinanda occurrunt hoc ordine. Primò, de ipso præcepto, & obligatione. Secundò, de personis, quas obligat. Tertiò, de materia, quæ cadit sub sigillo. Quartò, quibus modis violetur, vel non violetur.

SECTIO

74.
Excusatur
Confessarius
ex eo, quod
sufficeret ad
excusandum
penitentem
ab integritate
confessionis.

77.
Penitens est
admonendus
de defectu, si
redeat.

75.
Quid, si
penitens, vel
pari omisiuè
dixisset
Confessarius.